

UPPSALA
UNIVERSITET

BESLUT

250930

Dnr UFV 2025/1578

Finansdepartementet

Box 256
751 05 Uppsala

Besöksadress

Dag Hammarskjölds väg 7

Handläggare

Fredrik Andersson
Utbildningsledare

Telefon

018-471 5154

www.uu.sefredrik.andersson@uu.se

Beredning med:
Expert

Tillfälligt sänkt mervärdeskatt på livsmedel

Beslut

Härmed beslutas

- att Uppsala universitet överlämnar bifogat expertyttrande som sitt svar på rubricerad remiss

Bakgrund

Uppsala universitet har anmodats lämna yttrande kring rubricerad promemoria.

Bifogat yttrande har utarbetats av den sakkunnige experten professor Mikael Elinder, Nationalekonomiska institutionen.

Beslut i detta ärende har i rektors frånvaro fattats av undertecknad prorektor i närvaro av ställföreträdande universitetsdirektör Per Abrahamsson, efter föredragning av utbildningsledare Fredrik Andersson. Närvarande därutöver var Uppsala studentkårs ordförande Calle Per Hendor Jonsson.

Coco Norén

Fredrik Andersson

UPPSALA
UNIVERSITET

YTTRANDE

250930

Dnr UFV 2025/1578

Finansdepartementet

Box 256
751 05 Uppsala

Besöksadress

Dag Hammarskjölds väg 7

Handläggare

Fredrik Andersson
Utbildningsledare

Telefon

018 – 471 5154

www.uu.se

fredrik.andersson@uu.se

Tillfälligt sänkt mervärdesskatt på livsmedel

Uppsala universitet har anmodats lämna yttrande över rubricerad promemoria. Universitetet avstyrker förslaget.

Sammanfattning

Uppsala universitet delar uppfattningen att en sänkt mervärdesskatt på livsmedel kan förväntas få genomslag på priserna och därigenom stärka hushållens köpkraft. Samtidigt är bedömningen att åtgärden är förknippad med betydande begränsningar och risker som finanspolitiskt instrument. Det är sannolikt att regeringen utifrån en samlad finanspolitisk bedömning hade kunnat vidta andra åtgärder som hade fått en större och mer träffsäker effekt.

Övergripande synpunkter på förslagen i promemorian

Finanspolitisk effektivitet

Förslaget till tillfälligt sänkt mervärdesskatt på livsmedel motiveras främst med att en sänkning av matmomsen ska stärka hushållens köpkraft under den pågående lågkonjunkturen. Eftersom åtgärden dessutom föreslås vara tidsbegränsad bör den därför i första hand bedömas utifrån sin effektivitet som finanspolitiskt instrument.

För att momssänkningen ska fungera som en effektiv finanspolitisk åtgärd krävs att tre villkor är uppfyllda; att den leder till sänkta matpriser, att den ökade köpkraften omsätts i konsumtion, och att denna konsumtion sker under lågkonjunkturen.

Det finns goda skäl att anta att matpriserna kommer att falla i linje med de beräkningar som presenteras i promemorian, vilket ger hushållen ökad köpkraft. Hushåll med svag ekonomi kan förväntas öka sin konsumtion, men hushåll med stark ekonomi torde i stor utsträckning öka sitt sparande i stället. Detta särskilt mot bakgrund av den utbredda ekonomiska osäkerhet som följer av internationella konflikter, handelskrig, politisk osäkerhet m m. Sänkt matmoms lär inte nämnvärt minska denna osäkerhet och bidrar därför i begränsad omfattning till ökad konsumtion i denna grupp. Sammantaget innebär detta att den finanspolitiska effekten av åtgärden riskerar att bli relativt begränsad och kostsam.

Därtill kommer frågan om timing. Åtgärden föreslås ha en fastlagd start- och sluttid, men konjunkturförloppet följer inte en sådan tidsram. Risken är därför påtaglig att åtgärden sätts in för sent och att en del av effekten infaller när konjunkturen redan vänt uppåt. I så fall riskerar

YTTRANDE

250930

Dnr UFV 2025/1578

momssänkningen att istället förstärka en högkonjunktur. Att åter höja matmomsen när konjunkturen vänder kan också bli politiskt svårt, vilket gör åtgärden särskilt riskabel som finanspolitiskt verktyg.

Fördelningsaspekter

Ekonomiskt svagare hushåll gynnas i relativa termer mer än starkare hushåll av sänkt mervärdesskatt på livsmedel, men åtgärden är varken särskilt träffsäker eller kostnadseffektiv som omfördelningspolitik. Andra riktade åtgärder skulle kunna uppnå en mer betydande inkomstomfördelning till lägre budgetkostnad.

Konsumtionssnedvridningar

Differentierade momssatser skapar snedvridningar i konsumtionen. I detta fall blir t.ex. restaurangbesök relativt sett dyrare än livsmedelshandel, vilket riskerar att drabba restaurangsektorn. Den negativa effekten kan delvis motverkas av hushållens ökade köpkraft, men snedvridningen kvarstår. Även om snedvridningen mot restaurangbranschen är ett tydligt exempel, gäller snedvridningen mot all annan konsumtion – mat blir relativt billigare än allt annat och konsumtionen styrs därför mot mat. Dessa spridningseffekter och dess konsekvenser för ekonomin i stort är otillräckligt belysta i promemorian.

Samordning med andra finanspolitiska åtgärder

Den remitterade promemorian analyserar förslaget om sänkt mervärdesskatt på livsmedel som ett isolerat fenomen. Höstbudgeten består dock av ett samlat paket av finanspolitiska åtgärder där ytterligare åtgärder kan tillkomma. Ur ett finanspolitiskt perspektiv vore det dock önskvärt att analysera samtliga dessa åtgärder i ett helhetsperspektiv snarare än att utvärdera enskilda komponenter var för sig.